

YÖNETMELİK

Gümrük ve Ticaret Bakanlığında:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İRAN İSLAM CUMHURİYETİ ARASINDA
TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASI ÇERÇEVESİNDEKİ TİCARETTE
EŞYANIN TERCİHLİ MENŞEİNİN TESPİTİ
HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; 20/10/2014 tarihli ve 2014/6916 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti arasında imzalanan Tercihli Ticaret Anlaşmasının ekinde yer alan Tercihli Menşe Kuralları ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Ek-II'nin uygulanmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti arasında imzalanan Tercihli Ticaret Anlaşmasının ekinde yer alan Tercihli Menşe Kuralları ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Ek-II'nin uygulanmasına dair usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi ile bu Yönetmeliğin 1 inci maddesinde belirtilen Ek-II'ye dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Anlaşma: Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti arasında imzalanan ve 2 nci maddede belirtilen Tercihli Ticaret Anlaşmasını,
- b) Armonize Sistem: 10 Kasım 1988 tarihli ve 3501 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan Uyumlu Sağlanmış (Armonize) Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi Hakkında Uluslararası Sözleşmede belirtilen şekilde ve Sözleşmenin ekinde yer alan pozisyonları, alt pozisyonları ve bunlara ait sayısal kodları, Bölüm, Fasil ve Alt Pozisyon Notlarını ve Armonize Sistemin yorumu ile ilgili Genel Kuralları kapsayan Nomanklatürü,
- c) Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,
- ç) Eşya: Hem girdileri hem de ürünleri,
- d) Fabrika çıkış fiyatı: Ürün için bir Taraf Ülkedeki nihai işçilik veya işlemin gerçekleştirilmesini üstlenen imalatçıya fabrika çıkışı itibarıyla ödenen, kullanılan bütün madde fiyatlarının dâhil edilmiş olduğu elde edilmiş ürünün ihracında geri ödenen veya ödenecek yurtiçi vergilerin tenziliyle bulunan fiyatı,
- e) Fasıllar, pozisyonlar ve alt pozisyonlar: Armonize Sistemi (AS) oluşturan nomanklatürde kullanılan fasılları (iki haneli kodlar), pozisyonları (dört haneli kodlar) ve alt pozisyonları (altı haneli kodlar),
- f) Girdi: Ürün imalatında kullanılan herhangi bir madde, hammadde, parça veya aksam ve benzerlerini,
- g) Girdilerin kıymeti: Kullanılan menşeli olmayan girdilerin ithalatı esnasındaki gümrük kıymetini veya bunun bilinmemesi veya tespit edilememesi halinde Taraflardan birinde girdiler için ödenen tespiti mümkün ilk fiyatı,
- ğ) Gümrük İdareleri: Türkiye'de Gümrük ve Ticaret Bakanlığını ve İran'da İran Gümrük İdaresini,
- h) Gümrük kıymeti: ithalat ülkesine ihraç amaçlı satışlarda diğer tahsil edilebilir vergiler ve ödenen miktarlar da dâhil olmak üzere eşya için gerçekte ödenen veya ödenebilir ücret olan ithal eşyasının satış bedelini; eşyanın satış bedeline göre belirlenemediği hallerde,
  - 1) Aynı eşyanın satış bedelini;
  - 2) Benzer eşyanın satış bedelini;
  - 3) İndirgenmiş kıymet yöntemini;
  - 4) Hesaplanmış kıymet yöntemini;
  - 5) Geri dönüş yöntemi kullanılarak belirlenen bedeli,
- ı) İmalat: Montaj veya özel işlemler de dâhil olmak üzere sanayi ve tarım ürünleri üzerinde her türlü yeterli işçilik veya işlemi,
- i) Menşeli girdilerin kıymeti: (g) bendinde tanımlandığı şekilde, gerekli değişiklikler yapılarak uygulanan bu tür girdilerin kıymetini,
- j) Menşe İspat Belgesi: Eşyanın tercihli menşesini ispat etmek üzere düzenlenen ve bir örneği Ek'te yer alan belgeyi,
- k) Katma değer: Fabrika çıkış fiyatından, eşyaya dâhil edilen diğer Taraf Ülke menşeli her bir girdinin gümrük kıymetinin ya da bu kıymetin bilinmemesi veya tespit edilememesi halinde bir Taraf Ülkede girdiler için ödendiği doğrulanabilir ilk fiyatın çıkarılması ile bulunan değeri,

- l) Sevkiyat: Bir ihracatçıdan bir alıcıya aynı anda gönderilen, ya da ihracatçıdan alıcıya sevkinde tek bir sevki evrakı kapsamında yer alan veya böyle bir evrakın olmaması halinde tek bir fatura kapsamına giren ürünleri,
- m) Sınıflandırılmış: Ürün veya girdilerin belirli bir fasıl, pozisyon ve alt pozisyon altında sınıflandırılmasını,
- n) Taraflar veya Taraf Ülkeler: Karasularını da içerecek şekilde Türkiye Cumhuriyeti ve İran İslam Cumhuriyetini,
- o) Ürün: Bilahare başka bir imalat işleminde girdi olarak kullanılması söz konusu olsa bile imal edilmiş ürünü, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Menşeli Ürün Kavramının Tanımı ve Koşulları

Menşeli ürünler

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında, aşağıda belirtilen ürünler Taraf Ülkelerden biri menşeli kabul edilirler:

- a) 7 nci maddede belirtildiği şekilde, tamamen ihracatçı Taraf Ülkede üretilen veya elde edilen ürünler.
- b) 8 inci maddede belirtildiği şekilde, ilgili Taraf Ülkede yeterli işçilik veya işlemden geçirilmiş olmaları kaydıyla, söz konusu Taraf Ülkede tamamen elde edilmemiş girdiler ihtiva ederek o Taraf Ülkede elde edilen ürünler.

Menşe kümülasyonu

MADDE 6 – (1) 7 nci maddede yer verilen menşe koşullarını yerine getiren ve bir Taraf Ülkede, diğer Taraf Ülkece tanınan tercihi muameleye ehil nihai ürünlerde girdi olarak kullanılacak ürünler 9 uncu maddede atıfta bulunulan işlemlerin ötesine geçen işçilik veya işlemlere tabi tutulmuş olmaları kaydıyla nihai ürün üzerinde yapılan işçilik veya işlemlerin gerçekleştirildiği Taraf Ülke menşeli bir ürün olarak kabul edilir.

(2) Bir Taraf Ülkede gerçekleştirilen işçilik veya işlem 9 uncu maddede belirtilen işlemlerin ötesine geçmez ise o Taraf Ülkede eklenen katma değer in imalatla kullanılan diğer Taraf Ülke menşeli girdilerin kıymetini geçmesi kaydıyla elde edilen ürün o Taraf Ülke menşeli olarak kabul edilir.

Tamamen üretilmiş veya elde edilmiş ürünler

MADDE 7 – (1) Aşağıdaki ürünler tamamen Taraflardan birinde üretilmiş veya elde edilmiş kabul edilirler:

- a) Taraf Ülkelerin kendi topraklarından, sularından veya deniz yatağından çıkartılan işlenmemiş ürünler veya madencilik ürünleri.
- b) Ormancılık ürünleri dâhil Taraf Ülkede hasat edilen, toplanan veya harmanlanan bitkisel ürünler.
- c) Taraf Ülkede doğmuş ve yetiştirilmiş canlı hayvanlar.
- ç) Taraf Ülkede yetiştirilmiş canlı hayvanlardan elde edilen ürünler.
- d) Taraf Ülkede doğmuş ve/veya yetiştirilmiş hayvanlardan elde edilen ürünler.
- e) Taraf Ülkede avcılık, balıkçılık veya su ürünleri yetiştiriciliği faaliyetlerinden elde edilen ürünler.
- f) Taraf Ülkenin karasuları dışındaki denizlerden kendi gemileri ile elde edilen balıkçılık ürünleri ve diğer deniz ürünleri.
- g) Münhasıran (e) ve (f) bentlerinde belirtilen ürünlerden kendi fabrika gemilerinin bordalarında işlenen ve/veya üretilen ürünler.
- ğ) Yalnızca hammaddelerin geri kazanılmasına müsait o ülkede toplanan kullanılmış girdiler.
- h) O ülkede yapılan imalat işlemleri sonucu ortaya çıkan atık ve hurdalar.
- ı) Münhasıran (a) ila (h) bentlerinde tanımlanan ürünlerden üretilen eşya.

(2) Birinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde ifade edilen belirtilen kendi gemileri veya kendi fabrika gemileri terimi sadece aşağıda belirtilen gemi ve fabrika gemileri için uygulanır:

- a) Bir Taraf Ülkede kayıtlı veya tescilli olanlar.
- b) Bir Taraf Ülkenin bayrağı altında seyredenler.
- c) En az yüzde 60'ı bir Taraf Ülke vatandaşlarına ait olanlar veya yönetim merkezi bir Taraf Ülkede bulunan, müdür veya müdürleri, Yönetim Kurulu veya Denetleme Kurulu Başkanı ve bu kurullar üyelerinin çoğunluğunun bir Taraf Ülke vatandaşı olan ve ilave olarak, ortaklık veya limited şirket durumunda, sermayesinin en az yarısı Taraf Ülkelere veya Taraf Ülkelerin kamu kuruluşları ya da vatandaşlarına ait olanlar.

Yeterli işçilik veya işlem görmüş ürünler

MADDE 8 – (1) Bir Taraf Ülkede elde edilen ürünler, imalatlarında kullanılan menşeli olmayan girdilerin kıymetinin, ürünün fabrika çıkış fiyatının yüzde 60'ını aşmaması kaydıyla, 5 inci madde hükümleri kapsamında yeterli derecede işçilik veya işlem görmüş olarak kabul edilir.

(2) Birinci fıkra, 9 uncu madde hükümlerine tabi olarak uygulanır.

Yetersiz işçilik veya işlemler

MADDE 9 – (1) Aşağıdaki işçilik veya işlemlerin her biri ya da bunların iki veya daha fazlasının bileşimi tek başına imalatın nihai sürecini oluşturmaz:

- a) Paketleme.
- b) Basit karıştırma.
- c) Basit şişeleme, tenekeye veya beherlere koyma, torbalama, sandıklama, kutulama, karton veya tahta üzerine yerleştirme ve tüm diğer basit paketleme işlemleri.

- ç) Etiketleme, ürün veya paketler üzerine marka, etiket, logo ve diğer benzeri ayırt edici işaretleri yapıştırma veya basma işlemleri parçalara ayırma.
- d) Parçalara bölme.
- e) Ayırma veya kalibrasyon.
- f) İşaretleme.
- g) Setler oluşturma.
- ğ) Özel tasarım makineler veya alet veya teçhizat kullanımı ve konuyla ilgili eğitim gerektirmeyen faaliyetleri kapsayacak şekilde basit montaj.
- h) Nakliyat ve depolama süresince ürünlerin iyi şartlarda muhafazasını sağlamaya yönelik koruyucu işlemler.
- ı) Ambalaj ayırma ve birleştirme.
- i) Yıkama; temizleme; toz, oksit, yağ, boya veya diğer tabakalardan arındırma.
- j) Dokuma kumaşları ütüleme veya presleme.
- k) Basit boyama ve cilalama işlemleri, tahıl ve pirinci kabuklarından ayırma, kısmi veya tam ağartma, parlatma ve perdahlama.
- l) Şeker renklendirme veya şeker topraklarını biçimlendirme işlemleri.
- m) Meyvelerin, kuruyemişlerin ve sebzelerin kabuklarını soyma, zarlarını ayıklama, çekirdeklerini çıkarma.
- n) Keskinleştirme, basit bileme veya basit kesme.
- o) Eleme, kalburdan geçirme, ayırma, tasnifleme, kalibrasyon, eşleştirme (girdilerden setler oluşturma dâhil).
- ö) Hayvan kesimi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Nitelendirme Birimi, Aksesuarlar, Yedek Parçalar, Aksam, Setler ve Etkisiz Unsurlar

Nitelendirme birimi

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanması amacıyla nitelendirme birimi, Armonize Sistem nomanklatürünü kullanarak sınıflandırma yapılırken temel birim olarak kabul edilen belirli bir üründür. Buna göre;

a) Muhtelif girdilerin montajı veya gruplandırılmasından oluşan bir ürün, Armonize Sistemde tek bir pozisyonda sınıflandırıldığında, bu ürünün tümü, nitelendirme birimini oluşturur.

b) Bir sevkiyat, Armonize Sistemde aynı pozisyon içinde sınıflandırılan belli sayıda aynı üründen oluşuyorsa, her bir ürün bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanışı sırasında münferiden değerlendirilir.

(2) Armonize Sistemin 5 inci Genel Yorum Kuralı çerçevesinde ambalaj, sınıflandırma açısından ürüne dâhil ediliyorsa menşe tespiti açısından da dâhil edilir.

Aksesuarlar, yedek parçalar ve aksam

MADDE 11 – (1) Bir cihaz, makine, alet veya aracın parçası beraberinde teslim edilen, normal olarak bir cihazın bölümü durumundaki ve fiyata dâhil edilmiş bulunan ve bu nedenle ayrıca fatura edilmemiş olan aksesuarlar, yedek parçalar ve aksam; söz konusu cihaz, makine, alet veya araç içinde mütalaa edilir.

Setler

MADDE 12 – (1) Armonize Sistemin (3) sayılı Genel Kuralında tanımlanan setler, kendisini meydana getiren tüm ürünler menşeli ürün ise o ülke menşeli olarak addedilir. Ancak bir set menşeli ve menşeli olmayan ürünlerden müteşekkil ise, 6 ve 8 inci madde hükümlerine uygun olarak set, bir bütün olarak menşeli kabul edilir.

Etkisiz unsurlar

MADDE 13 – (1) Bir ürünün menşeli olup olmadığını belirlemek için imalatında kullanılacak;

- a) Enerji ve yakıt,
- b) Tesis ve teçhizat,
- c) Makine ve aletler,
- ç) Ürünün nihai bileşimine girmeyen ve girmesi amaçlanmayan eşyaların, menşesini belirlemeye gerek bulunmamaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ülkesel Gereklilikler

Doğrudan nakliyat

MADDE 14 – (1) Anlaşma hükümlerinde sağlanan tercihli muamele, sadece bu Yönetmeliğin gerekliliklerini yerine getirmiş, Taraf Ülkeler arasında doğrudan nakledilen ürünler için uygulanır.

(2) Üçüncü ülkelerde aktarma yapıp yapılmadığına veya geçici olarak depolanıp depolanmadığına bakılmaksızın, aracı niteliğindeki bir veya daha fazla üçüncü ülke üzerinden transit edilen ürünler;

a) Bu transit geçişin, coğrafi nedenlerle veya münhasıran nakil koşullarının değerlendirilmesi suretiyle haklı görülmesi,

b) Ürünlerin söz konusu ülkelerde ticaret veya tüketime konu olmamaları,

c) Ürünlerin yükleme, boşaltma veya iyi koşullarda muhafaza edilmeleri için gerekli olanların dışında herhangi bir işleme tabi tutulmamaları,

halinde ihracatçı Taraf Ülkeden doğrudan nakledilmiş sayılırlar.

(3) İkinci fıkrada yer alan hükümlerin yerine getirildiğinin, ithalatçı ülkenin gümrük yetkililerine ispatı, aşağıdaki belgelerden birinin ibrazı yoluyla yapılır:

- a) Ürünün, ihracatçı ülkeden transit ülkesi aracılığıyla geçişini kapsayan konşimento veya tek taşıma belgesi.
- b) (a) bendinde belirtilen belgelerin temin edilememesi halinde herhangi bir nevide ikame kanıtlayıcı belgeler.

Sergiler

MADDE 15 – (1) Taraf Ülkelerin birinden bir başka ülkeye sergilenmek üzere gönderilen ve sergi sonrasında diğer Taraf Ülkeye ithal edilmek üzere satılan menşeli ürünler, yetkili makamların;

- a) Bir ihracatçının bu ürünleri bir Taraf Ülkeden serginin yapıldığı ülkeye nakletmesi ve orada sergilemesi,
- b) Ürünlerin aynı ihracatçı tarafından diğer Taraf Ülkedeki bir kimseye satıldığı veya tasarrufuna verildiği,
- c) Ürünlerin sergi süresi içinde veya sergiden hemen sonra, sergilenmek üzere gönderildiği durumunu koruyarak sevk edildiği,
- ç) Ürünlerin sergilenmek üzere gönderildikleri andan itibaren, bu sergide teşhir edilmek dışında başka bir amaçla kullanılmadığı,

hususlarında tatmin edilmesi kaydıyla ithallerinde Anlaşma hükümlerinden yararlanır.

(2) Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak düzenlenen veya hazırlanan menşe ispat belgesi, normal usullere uygun olarak ithalatçı ülke gümrük yetkililerine ibraz edilir. Bu belge üzerinde serginin adı ve adresi belirtilir. Gerektiği takdirde ürünlerin durumu ve sergilenmelerine ilişkin koşullar hakkında ek kanıtlayıcı belgeler istenebilir.

(3) Özel amaçla yabancı ürün satmak üzere kurulmuş işyeri veya mağazalarda düzenlenmemiş olan, süresi zarfında eşyanın gümrük denetimi altında kaldığı her türlü ticaret, sanayi, tarım ve el sanatları sergi, fuar veya benzeri umumi gösterilere birinci fıkra hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Eşyanın Menşesinin İspatı, Menşe İspat Belgesinin Düzenlenmesi ve Vize İşlemleri

Menşe İspat Belgesi

MADDE 16 – (1) İran menşeli ürünler, ithal edilmeleri esnasında bir örneği Ek'te yer alan Menşe İspat Belgesinin ibrazı üzerine Anlaşmadan yararlanır.

Menşe İspat Belgesinin şekli, basımı ve dağıtılması

MADDE 17 – (1) Menşe İspat Belgesi ve Başvuru Formu, Ek'te yer alan basım talimatına ve örneğe uygun olarak ve seri numaraları verilerek Bakanlık veya Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlarca bastırılır ve ihtiyaca göre dağıtılır.

(2) Menşe İspat Belgesi yalnızca ihracatçı veya ihracatçının gümrük beyannamesini imzalamakla yetkili kanuni temsilcisi tarafından, Menşe İspat Belgesi ile Menşe İspat Belgesi başvuru formunun bu Yönetmeliğe uygun olarak doldurulması suretiyle yazılı başvurusu üzerine düzenlenir.

Menşe İspat Belgesi düzenleme işlemleri

MADDE 18 – (1) İhracatçılar veya yetkili kanuni temsilcileri Menşe İspat Belgesi ve Menşe İspat Belgesi başvuru formlarını, bu belgelerin arka sayfasında yazılı kurallara uygun olarak doldurur.

(2) Bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre;

a) Belgeler, Taraf Ülkelerin resmî dillerinden birinde veya İngilizce olarak ihracatçı ülkenin ulusal mevzuat hükümleri çerçevesinde doldurulur.

b) Belgeler, yazı makinesi veya elle doldurulabilir. Elle doldurulmaları halinde mürekkepli kalem ve matbaa harfleri kullanılır.

c) Belge üzerinde silinti ve birbiri üzerine yazılmış sözcük ve ilaveler bulunamaz ve değişiklikler doğru olmayan kayıtların üzeri çizilerek gerekli düzeltmelerin eklenmesi suretiyle yapılır. Bu şekilde yapılan düzeltmelerin belgeyi düzenleyen kişi tarafından imzalanması ve gümrük idaresi tarafından tasdik edilmesi gerekir.

ç) Belgelerde kayıtlı her bir maddeye sıra numarası verilir ve madde aralarında boşluk bırakılmaz. Son kaydın hemen altına sonradan bir ilave yapılmasını önlemek üzere yatay bir çizgi çekilerek kullanılmayan yerler çapraz bir çizgiyle iptal edilir.

d) Belgelerde kayıtlı eşyanın, tanınmalarına olanak verecek kesinlikte ve ticari deyimleri ile hiçbir tereddüde yer vermeyecek açıklıkta cins, nevi, nitelik ve miktar olarak ayrıntılı bir biçimde beyan edilir.

(3) İhracatçılar veya yetkili kanuni temsilcileri, Menşe İspat Belgesi başvuru formlarının arka yüzünde yer alan İhracatçı Beyanında belirtilen hususları yer ve tarih belirterek imzalar.

İhracatçının ibraz yükümlülüğü

MADDE 19 – (1) Menşe İspat Belgesi düzenlenmesi için başvuruda bulunan ihracatçı, bu belgeleri düzenleyecek gümrük idarelerinin veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişi veya kuruluşların talep edebileceği, söz konusu ürünün menşe statüsü ile bu Yönetmeliğin diğer hükümlerinin yerine getirilmiş olduğunu tevsik eden ilgili bilgi ve belgeleri vermekle yükümlüdür.

Başvurunun değerlendirilmesi

MADDE 20 – (1) İhracatçılar veya yetkili kanuni temsilcileri tarafından 18 inci madde hükümlerine uygun olarak doldurulan ve imzalanan başvuru formları ile belgeler gümrük idarelerine veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişi veya kuruluşlara verilir.

(2) Gümrük idareleri veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişi veya kuruluşlar, başvuru formları ile Menşe İspat Belgesinin kurallara uygun olarak doldurulup doldurulmadığını kontrol edip belgede kayıtlı eşyanın 5 veya 6 ncı madde hükümleri gereğince Türkiye menşeli olduğu veya sayıldığı hususunda, ihracata ait diğer evrakı da inceleyerek kesin bir kanaya vardıldıktan sonra gerekli işlemleri tamamlar.

Menşe İspat Belgesinin gümrük idaresince incelenmesi

MADDE 21 – (1) Gümrük idareleri, 20 nci madde hükümleri çerçevesinde başvurunun değerlendirilmesini müteakip;

a) Menşe İspat Belgesinin bu Yönetmelikteki şartlara uygun olup olmadığını, özellikle ürünün tanımı için ayrılmış bulunan boşluğun her türlü sahte ilaveler yapılması imkânını ortadan kaldıracak şekilde doldurulup doldurulmadığını,

b) İhraç konusu eşyanın cinsi, nevi, nitelik ve miktar itibarıyla dolaşım belgesindeki kayıtlara uygun olup olmadığını,

c) İhraç konusu eşyanın menşeli olduğunu veya sayıldığını, ürün ve imalatında kullanılan girdilere ait diğer evrakın yanı sıra, nakliyeciler tarafından verilen kara, demiryolu, hava ve deniz taşımalarına ilişkin konşimento, manifesto, yük senetleri, fatura ve beyannameye eklenen diğer belgeleri ve gerektiğinde muhasebe kayıt ve defterlerini incelemek ve ihraç konusu eşyayı 7/10/2009 tarihli ve 27369 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğindeki esaslara göre muayene etmek suretiyle kontrol eder.

(2) Bu şekilde EUR.1 Dolaşım Belgesinin kontrolü yapıldıktan sonra 22 nci madde hükümleri uyarınca vize işlemine geçilir.

Menşe İspat Belgesinin vize edilmesi

MADDE 22 – (1) İhracatçılar tarafından vize edilmek üzere ibraz olunan, usulüne uygun olarak doldurulmuş Menşe İspat Belgesi, 20 ve 21 inci maddeler uyarınca yapılacak değerlendirme ve incelemelerin uygun sonuç vermesi halinde gümrük idarelerince vize edilir.

(2) Menşe İspat Belgesinin gümrük idaresince vize edilmesini talep etme hakkı, bizzat ihracatçıya veya gümrük beyannamelerini imzalamaya yetkili kanuni temsilcisine aittir. Yetkili olmayan kişiler tarafından yapılan vize talepleri, gümrük idaresince reddedilir.

(3) Menşe İspat Belgesinin gümrük vizesine ayrılmış (11) numaralı kutusunun doğru olarak ve noksansız doldurulması şarttır. Yanlış veya noksan yapılan vize işlemi belgeyi geçersiz kılar ve sonradan kontrol sebeplerinden birini teşkil eder.

(4) Gümrük idareleri, Menşe İspat Belgesindeki (11) numaralı vize kutusuna; gümrük beyannamesinin tarihi, sayısı ve gümrük idaresinin açık posta adresini, yazı makinesi veya mürekkepli kalemle ve matbaa harfleriyle okunabilecek şekilde olmasına özen göstererek yazar ve idarenin okunabilir mührünü işaretli bölümdeki yere basarak, tarih, imza ve kaşe koymak suretiyle vize işlemini tamamlar.

(5) Menşe İspat Belgesi Anlaşma ile sağlanan tercihlî ticarete yazılı delil olarak ancak gümrük idaresinin vizesi ile hüküm ifade edeceğinden, düzenlenme işlemi vize ile tamamlanmış olur.

(6) Düzenlenen Menşe İspat Belgesi fiili ihraç gerçekleştiği veya kesinleştiği anda ihracatçıya verilmek üzere hazır bulundurulur.

(7) Biri beyaz üzerine yeşil meneviş zeminli, dördü beyaz olan beş nüshalık takım halindeki dolaşım belgesinin nüshalarının hangi birimlere verileceğini Bakanlık belirler.

ALTINCI BÖLÜM

Menşe İspat Belgesinin Sonradan Verilmesi, İkinci Nüsha Düzenlenmesi ve Değiştirilmesi

Menşe İspat Belgesinin sonradan verilmesi

MADDE 23 – (1) 22 nci madde hükümlerine istisna olarak, Menşe İspat Belgesi; hata, istenmeyerek yapılan ihmal veya özel durumlar nedeniyle ihraç anında düzenlenmemiş olması veya Menşe İspat Belgesinin düzenlenmiş, ancak teknik nedenlerle ithalatta kabul edilmemiş olduğu hususu, gümrük idarelerine veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişi veya kuruluşlara tatmin edici bir şekilde ispat edilmesi halinde ait olduğu ürünün ihracından sonra düzenlenebilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen durumlarda bizzat ihracatçı veya gümrük beyannamelerini imzalamaya yetkili kanuni temsilcisi eşyanın cinsi, nevi, niteliği ve miktarını, ambalaj şeklini, marka ve numaralarını, işaretlerini, çıkış işleminin yapıldığı gümrük idaresinin adını, gümrük beyannamesinin tarih ve sayısını belirterek yazılı talepte bulunur. Söz konusu eşya için ihraç sırasında Menşe İspat Belgesi verilmediğini veya Menşe İspat Belgesinin İran yetkili makamlarınca teknik nedenlerle kabul edilmediğini sebepleri ile birlikte yazılı olarak beyan eder. Usulüne uygun olarak doldurulmuş Menşe İspat Belgesi ve başvuru formunu imzalayıp talep yazısına ekler.

(3) Bu maddede belirtilen şartları yerine getiren ihracatçının veya gümrük beyannamelerini imzalamaya yetkili kanuni temsilcisinin talebi, ilgili gümrük idareleri veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişi veya kuruluşlar tarafından incelenir. Söz konusu ihraç eşyasına ait gümrük beyannamesi ve ekleri diğer evrak ile varsa bu işleme dair dosyaların incelenmesi ve kontrolü sonucunda, ihracatçının beyanına tamamen uygun olduğu anlaşıldığı takdirde Menşe İspat Belgesi verilir ve vize edilir.

(4) İhracattan sonra verilen Menşe İspat Belgesinin (7) numaralı “Gözlemler” başlıklı kutusuna, belgenin sonradan verildiğini belirtmek üzere İngilizce “ISSUED RETROSPECTIVELY” ifadesi yazılır.

İkinci nüsha Menşe İspat Belgesi düzenlenmesi

MADDE 24 – (1) Menşe İspat Belgesinin çalınma, kaybedilme ve hasar görmesi hallerinde ihracatçı veya gümrük beyannamelerini imzalamaya yetkili kanuni temsilcisi, ilk belgeyi düzenleyen gümrük idaresine veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişi veya kuruluşlara başvurarak belgenin ikinci bir nüshasının düzenlenmesini talep edebilir.

(2) Gümrük idareleri, kendilerinde bulunan ve ihraç işlemi yapılmış olan eşyaya ait belgelere ve ilk belgeye uygun olarak düzenlendiğini tespit ettikten sonra ikinci nüsha Belgenin vize işlemini yapar.

(3) Ancak gümrük vizesi kutusuna vize tarihi olarak hüküm ifade etmek üzere, ilk dolaşım belgesinin vize tarihi ve seri numarası yazılır.

(4) İhracattan sonradan verilen Menşe İspat Belgesinin (7) numaralı “Gözlemler” başlıklı kutusuna, Belgenin ikinci nüsha olduğunu belirtmek üzere İngilizce “DUPLICATE” ifadesi yazılır.

Menşe İspat Belgesinin değiştirilmesi

MADDE 25 – (1) Menşeli ürünler Gümrük İdaresinin kontrolü altında iken ürünün tamamının veya bir bölümünün Türkiye içinde başka bir yere gönderilmesi gerektiği durumda, gönderilecek kısım için asıl belge yerine geçmek üzere bir veya birden çok müfrez Menşe İspat Belgesi düzenlenir ve durum esas Menşe İspat Belgesi üzerine kayıt düşülür.

(2) Müfrez Menşe İspat Belgesi düzenleme talebi eşyayı kontrol altında bulunduran gümrük idaresine yazılı olarak yapılır. İlgili idare tarafından gerekli her türlü inceleme yapılarak bu Yönetmelik hükümlerine uygun olması halinde talep yerine getirilir.

(3) Düzenlenen müfrez belge Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında Menşe İspat Belgesi olarak kabul edilir.

(4) Esas Menşe İspat Belgesinin tarih ve seri numarası müfrez belgenin veya belgelerin (7) numaralı “Gözlemler” kutusuna yazılır, aslına ve tüm nüshalarına “MÜFREZ BELGEDİR” kaşesi basılır.

(5) Gümrük idaresi, esas menşe ispat belgesi ile buna dayanılarak düzenlenen yeni belgenin veya belgelerin beyaz nüshasını muhafaza eder.

YEDİNCİ BÖLÜM

İbraz

Menşe İspat Belgelerinin geçerliliği

MADDE 26 – (1) Menşe İspat Belgesi, ihracatçı ülkedeki vize tarihinden itibaren altı ay geçerli olur ve bu süre zarfında ithalatçı ülkenin yetkili makamlarına ibraz edilmesi gerekir.

(2) İthalatçı ülkenin yetkili makamlarına ibraz edilecek menşe ispat belgeleri, istisnai durumlar nedeniyle, birinci fıkralarda belirtilen süreden sonra da, uygulanan tercihli muamele çerçevesinde kabul edilebilir.

(3) Diğer geç ibraz hallerinde, ithalatçı ülkenin yetkili makamı, eşyanın belirtilen son tarihten önce gümrüğe sunulmuş olması kaydıyla menşe ispat belgelerini kabul edebilir.

(4) Menşe İspat Belgelerinin ibraz süresinden sonra tercihli muameleden yararlanması için, bu sürenin bitiminden önce eşyanın gümrüğe gelmiş ve yine bu süreden önce ithalatçı veya gümrük beyannamesini imzalamaya yetkili kanuni temsilcisi tarafından yazılı olarak ilgili gümrük idaresine başvurulmuş olması gerekmektedir.

(5) İlgili gümrük idaresi durumu bağlı olduğu gümrük ve ticaret bölge müdürlüğüne intikal ettirir. İlgili gümrük ve ticaret bölge müdürlüğü konuyu inceleyerek mücbir sebep ve olağanüstü hal mevcudiyetine kanaat getirir ve ek süre istemine ilişkin gerekçeleri haklı bulur ise Belgenin süresini en çok bir ay uzatabilir.

Menşe İspat Belgesinin ibrazı

MADDE 27 – (1) Menşe İspat Belgeleri, gümrük mevzuatı ve ilgili mevzuat gereğince ibraz edilir. İthalat Gümrük İdaresi, menşe ispat belgelerinin tercümesini talep edebilir. Ayrıca idare beyannameye ek olarak ithalatçıdan eşyanın Anlaşmanın koşullarına uygunluğunu gösteren yazılı bilgi ve belgeleri talep edebilir.

(2) Eşyanın tercihli rejiminden yararlanmasını teminen ibrazı gereken Menşe İspat Belgesinin, bu belgeyle ilgili eşyanın fiili ithalinden evvel veya fiili ithali sırasında ibraz edilememesi ve ilgili ithalatçı tarafından eşyanın bekletilmeden ithalinin istenilmesi durumunda, tercihli rejim uygulanmaz ve indirimsiz vergi nispetleri üzerinden tahakkuk yapılarak vergiler kesin olarak tahsil edilir. Ancak bu kabil eşyanın fiili ithalini müteakip süreleri içerisinde, usulüne uygun Menşe İspat Belgesi işlemi yapan gümrük idaresine ibraz olduğu takdirde; ibraz olunan Menşe İspat Belgesinin ithal edilen eşyaya ait olduğunun gümrük beyannamesi ve ekleri belgelerle karşılaştırılarak anlaşılması ve belgenin geçerlilik süresinin geçirilmemiş olduğunun tespiti kaydıyla tercihli vergi oranına göre hesaplanan vergi tutarları ile tercihsiz vergi oranına göre hesaplanan vergi tutarları arasındaki fark mükelleflerine iade edilir.

Parçalar halinde ithalat

MADDE 28 – (1) İthalatçının talebi üzerine ve Bakanlıkça belirlenen şartlara binaen, Armonize Sistemin 2(a) Genel Kuralı anlamındaki birleştirilmemiş veya monte edilmemiş halde olan ve Armonize Sistemin XVI nci ve XVII nci bölümlerinde ya da 7308 ve 9406 nolu pozisyonlarında yer alan ürünlerin, parçalar halinde ithal edilmesi halinde, bu tür ürünler için tek bir Menşe İspat Belgesi, ilk parçanın ithalatı esnasında gümrük idaresine verilir.

Destekleyici belgeler

MADDE 29 – (1) Aşağıda sayılan belgeler, bir Menşe İspat Belgesi kapsamındaki ürünlerin Türkiye menşeli olduğunu ve bu Yönetmeliğin diğer koşullarını yerine getirdiği hususlarını desteklemek amacıyla, 19 uncu maddede belirtilen belgeler arasındadır:

a) İhracatçı veya tedarikçi tarafından söz konusu eşyanın elde edilmesi için gerçekleştirilen işlemleri doğrudan kanıtlayıcı nitelikte, örneğin ihracatçı veya tedarikçinin hesaplarında veya kendi muhasebe kayıtlarında yer alan bilgi ve belgeler.

b) Türkiye’de düzenlenmiş veya hazırlanmış, imalatta kullanılan girdilerin menşe statüsünü tevsik eden, ulusal mevzuat uyarınca kullanılan belgeler.

c) Türkiye’de düzenlenmiş veya hazırlanmış, girdiler üzerinde Türkiye’de yapılan işçilik veya işlemi kanıtlayan, mevzuat uyarınca kullanılan belgeler.

ç) İran’da 1 inci maddede belirtilen Ek-II’ye uygun olarak düzenlenmiş olan Menşe İspat Belgesi.

Menşe İspat Belgeleri ile destekleyici belgelerin muhafazası

MADDE 30 – (1) Yürürlükteki kanunlarda öngörülen süreler saklı kalmak üzere;

a) Menşe İspat Belgesi düzenlenmesi için başvuruda bulunan ihracatçı, 19 uncu maddede belirtilen belgeleri,

b) Menşe İspat Belgesini düzenleyen gümrük idaresi veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişi veya kuruluşlar, 17 nci maddede belirtilen başvuru formunu ve başvuru sırasında firma tarafından kendilerine sunulan diğer tüm vesai,ki,

c) İthalat Gümrük İdaresi, kendilerine ibraz edilen Menşe İspat Belgesini,

en az üç yıl muhafaza eder.

Farklılıklar ve şekli hatalar

MADDE 31 – (1) Menşe ispat belgelerindeki beyanlar ile ürünlerin ithalat işlemlerini yerine getirmek amacıyla gümrük idarelerine ibraz edilen belgelerdeki ifadeler arasında küçük farklılıkların bulunması, belgenin gümrüğe sunulan ürünlere tekabül ettiğinin kesin olarak ortaya konması kaydıyla, söz konusu menşe ispat belgelerinin geçerliliğini kendiliğinden ortadan kaldırmaz.

(2) Menşe ispat belgeleri üzerindeki ifadelerin doğruluğu üzerinde şüphe yaratması söz konusu olmayan, daktilo hatası gibi bariz maddi hatalar, bu belgelerin reddedilmesini gerektirmez.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yetkili Makamlar Arasında Karşılıklı İşbirliği

Mühür ve adreslerin iletilmesi

MADDE 32 – (1) Taraf Ülkelerin yetkili makamları, kendi idarelerinde Menşe İspat Belgesi vize ederken kullandıkları mühürlerin örnek baskılarını, Menşe İspat Belgelerinin kontrolünden sorumlu yetkili makamlarının adreslerini birbirlerine iletir.

Karşılıklı yardım

MADDE 33 – (1) Taraf Ülkeler, yetkili makamları vasıtasıyla birbirlerine Menşe İspat Belgelerinin geçerliliklerinin ve bu belgelerde yer alan bilgilerin doğruluğunun kontrolünde yardımcı olur.

Sonradan kontrol talebi

MADDE 34 – (1) İthalatçı ülke yetkili makamları, Menşe İspat Belgelerinin sonradan kontrolünü talep edebilir.

(2) İthalatçı ülke yetkili makamı, ihracatçı ülke yetkili makamınca verilen Menşe İspat Belgelerinin gerçekliği veya eşyanın gerçek menşesine ilişkin bilgilerin doğruluğu hakkında makul bir şüphesi olduğunda veya sondaj usulü ile yapacağı kontrol sonucunda anılan belgeleri sonradan kontrol talebi ile 25 inci madde hükümleri çerçevesinde vizeyi yapan ihracatçı ülke yetkili makamına geri gönderir.

(3) İthalatçı ülke yetkili makamları Menşe İspat Belgesi ve fatura yahut bu belgelerin birer kopyasını, gerektiğinde araştırmanın gerekçelerini de belirterek ihracatçı ülkenin yetkili makamlarına geri gönderir. Menşe ispat belgesinde yer alan bilgilerin doğru olmadığı kanaatini uyandıran elde edilmiş tüm belge ve bilgi, kontrol talebini desteklemek üzere gönderilir.

(4) Sonradan kontrol işlemleri veya eldeki başka bilgilerden bu Yönetmelik hükümlerinin ihlal edildiğinin anlaşılması durumunda Gümrük İdaresi, resen veya İran’ın talebi üzerine inceleme yapar ya da bu tür bir ihlalin belirlenmesi ve önlenmesine yönelik olarak ivedi bir inceleme başlatır.

Sonradan kontrol işlemleri

MADDE 35 – (1) Menşe İspat Belgelerinin kontrol talebi, bu belgelerin Bakanlığa gönderilmesi suretiyle yapılır.

(2) Menşe İspat Belgelerinin kontrol talebi; (13) numaralı kutunun, kontrol talebinde bulunan ithalatçı ülke yetkili makamının adı ve açık posta adresi, yazı makinesi veya mürekkepli kalemle ve matbaa harfleri ile yazılarak doldurulması suretiyle yapılır.

(3) Kontrol talebinde bulunulan yer ve tarih belirtilip mühür, imza ve kaşe koymak suretiyle onaylanır.

Sonradan kontrol talebinin incelenmesi

MADDE 36 – (1) Kontrol, ihracatçı ülke yetkili makamı tarafından yapılır. Bu amaçla, ihracatçı ülke yetkili makamı, her türlü delil talep etme ve ihracatçının hesaplarını denetleme veya gerekli gördüğü diğer kontrolleri yapabilme yetkisine sahiptir.

(2) İhracatçı ülke yetkili makamları Menşe İspat Belgesinin kontrol sonucunu (14) numaralı bölümü aşağıdaki şekilde doldurmak suretiyle belirtir:

a) Birinci veya ikinci maddelerden uygun olanın önüne (x) işareti konur,

b) Kontrolü yapan yetkili makamın adı ve kontrol tarihi yazılır,

c) Okunabilir mühür, imza ve kaşe koymak suretiyle onaylanır.

Sonradan kontrol sonuçları

MADDE 37 – (1) Sonradan kontrol talebinde bulunan ithalatçı ülke yetkili makamı, kontrol sonucundan en kısa zamanda haberdar edilir.

(2) Kontrol sonuçlarında, belgelerin gerçek olup olmadığı, söz konusu ürünlerin Taraf Ülkelerden biri menşeli olarak kabul edilip edilemeyeceği ve bu Yönetmeliğin diğer hükümlerine uygun olup olmadığı hususları açıkça belirtilir.

(3) İthalatçı ülke yetkili makamına ibraz edilen Menşe İspat Belgesinin sonradan kontrol işlemine tabi tutulması halinde, söz konusu belge kapsamı eşyanın kanuni vergisi ile tercihli vergisi arasındaki fark kadar nakit veya teminat mektubu alınarak, eşyanın gümrük işlemleri tamamlanır. Sonradan kontrol amacıyla gönderilen dolaşım belgelerinin, ihracatçı ülke yetkili makamınca doğruluğunun teyidi yapılarak geri gönderilmesinden sonra teminata bağlanan gümrük vergileri iade edilir.

(4) Makul şüphe durumlarında, on ay içinde cevap alınmaması veya cevapta söz konusu belgelerin doğruluğunun ya da ürünlerin gerçek menşeinin tespitine imkân verecek ölçüde yeterli bilginin bulunmaması halinde, talepte bulunan ithalatçı ülke yetkili makamları, istisnai durumlar hariç olmak üzere söz konusu eşyaya Anlaşma hükümlerinin uygulanmasını reddedebilir.

Anlaşmazlıkların çözümü

MADDE 38 – (1) 33 ila 37 nci maddelerde belirtilen kontrol usulleriyle ilgili olarak, kontrol talebinde bulunan gümrük idaresi ile bu kontrolün yapılmasından sorumlu gümrük idaresi arasında çözümlenemeyen bir anlaşmazlığın meydana gelmesi veya Anlaşmanın bu hususlara dair maddelerinin yorumlanmasına ilişkin bir soru hâsıl olması halinde, bu hususlar, Anlaşmanın 19 uncu maddesinin yedinci fıkrası uyarınca kurulan Ortak Komitenin bir alt-komitesi olarak kurulan Gümrük ve Menşe Konuları Alt Komitesine sunulur.

(2) İthalatçı ile ithalat gümrük idaresi arasında çıkabilecek her türlü anlaşmazlık, ilgili mevzuat çerçevesinde çözülür.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Cezalar

MADDE 39 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı fiiller hakkında, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile yürürlükteki ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Serbest bölgeler

MADDE 40 – (1) Yetkili Gümrük İdaresi, nakliyeleri esnasında bir serbest bölgeyi kullanan ve bir menşe ispat belgesi kapsamında ticarete konu olan eşyanın başka eşyayla değiştirilmemesinin veya hasara uğramasını önleyici normal işlemler dışındaki herhangi bir işleme tabi tutulmamasının temini konusundaki her türlü tedbiri alır.

(2) Birinci fıkra hükümlerine istisna olarak, Taraf Ülkelerden biri menşeli herhangi bir ürün, bir menşe ispat belgesi kapsamında bir serbest bölgeye ithal edildiği ve bir işçilik veya işlemden geçirildiği takdirde, tatbik edilmiş olan işçilik veya işlemin bu Yönetmelik hükümlerine uygun olması koşuluyla, ihracatçının talebi üzerine yeni bir Menşe İspat Belgesi, ilgili gümrük idaresi veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişi veya kuruluşlar tarafından düzenlenir.

Transit haldeki veya antrepodaki eşyaya ilişkin geçici hükümler

MADDE 41 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olan ve Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte transit halinde olan ya da antrepolarda veya serbest bölgelerde geçici depolanan eşyaya, ithalatçı ülkenin gümrük idaresine söz konusu tarihten itibaren dört ay içinde, eşyanın 14 üncü madde hükümleri çerçevesinde doğrudan nakledilmiş olduğunu gösteren belgelerle beraber ihracatçı ülkenin gümrük idaresince sonradan verilmiş bir Menşe İspat Belgesinin sunulması kaydıyla tercihli rejim uygulanabilir.

Diğer hususlar

MADDE 42 – (1) Bu Yönetmelikte yer almayan hususlar hakkında 7/10/2009 tarihli ve 27369 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 43 – (1) Bu Yönetmelik 1/1/2015 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 44 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gümrük ve Ticaret Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız](#)